

Створення інтелект-карти передбачає беззаперечну наявність центрального образу; ієрархію зв'язків; послідовний виклад змісту; використання графічних образів; лаконічність і чіткість; одне ключове слово (словосполучення) на кожній лінії; поєднання різних змістових блоків ієрархії в разі потреби; відмежування різних блоків за потреби граничними лініями; використання рисунків-символів образу для посилення змісту [4].

Однією з ключових переваг використання інтелект-карт у лінгводидактиці є їх здатність створювати візуальні зв'язки між словами, концепціями та мовними структурами. Вони дозволяють легше зрозуміти навчальний матеріал. Наочні елементи поліпшують когнітивні процеси, а створення інтелект-карток сприяє розвитку критичного й творчого мислення, формує вміння самостійно й творчо працювати з навчальною й довідковою літературою, робить процес навчання цікавішим, результативнішим; дозволяє виявити слабкі місця, на які варто звернути посилену увагу. Без технології майндмепінгу не обійтись і під час організації освітніх процесів. Планування навчальної діяльності, підготовка і проведення лекційних, практичних і семінарських занять, контроль знань, іспити, підготовка до мовних олімпіад і конкурсів, проведення індивідуальних занять, можуть бути вдосконалені через застосування інтелект-карт, які роблять матеріал більш доступним і структурованим [3]. Відзначимо ще одну корисну можливість інтелект-карт – здатність допомагати здобувачам у плануванні та організації свого навчання. Створення карт може бути ефективним способом управління часом (таймменеджмент) та ресурсами здобувачів, адже вони можуть швидко визначити пріоритети та питання для вивчення.

Отже, технологія майндмепінгу в контексті навчання української мови відкриває нові можливості для підвищення мовної грамотності та розвитку когнітивних навичок здобувачів, що дозволяє розширити горизонти навчання та підготувати молоде покоління до викликів сучасного світу. Системне використання інтелект-карт робить навчання креативним, сприяє глибокому розумінню й полегшує навчання і викладання української мови в сучасному лінгводидактичному середовищі. Відзначаючи численні переваги, варто пам'ятати, що майндмепінг – це інструмент, а не ціль. Його ефективність залежить від якості матеріалів, методів викладання та педагогічної компетентності й майстерності вчителя-філолога.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Buzan T. (2003). *How to Mind Map*. HarperCollins, 2002, 128
2. Новицька Д. Є. (2020). Інтелект-карти як ефективний метод навчання іноземної мови майбутнього інженера. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія*. Т. 31 (70). № 4. С. 260–264. URL: <https://cutt.ly/OwRtDk3b> (Дата звернення: 31.10.2023) (doi.org/10.32838/2709-3093/2020.4/36)
3. Радченко І. Технології ConceptMapping та MindMapping у контексті інформаційно-дистанційного середовища. [Електронний ресурс]. URL : <https://cutt.ly/mwRtS3lu> (Дата звернення: 19.10.2023).
4. Терещенко Н. В. Інтелект-карти – сучасні інноваційні технології навчання в системі освіти. [Електронний ресурс]. URL: <https://cutt.ly/KwRtDT52> (Дата звернення: 23.10.2023)

Гула Л. В.

*Миколаївський національний аграрний університет
(Миколаїв, Україна)*

АКТИВНІ МЕТОДИ І ФОРМИ НАВЧАННЯ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Гармонізація вищої освіти в Україні та її розвиток здійснюватиметься за певними принципами відповідно до вимог Європейського простору вищої освіти. А це, перш за все, пріоритетне впровадження інноваційних досягнень в освіті та науці. Адже відомо, що

інноваційний шлях розвитку суспільства можна забезпечити шляхом формування поколінь людей, які мислять і працюють по-новому (Гула, 2022, 133).

Сьогодні вищий навчальний заклад (ВНЗ) має прищеплювати інтерес до здобуття знань, формувати у студентів бажання вчитися протягом усього життя, розвивати комунікативні навички з використанням усіх сучасних засобів і методів, вчити студентів самостійно та в формі ставити проблеми та вирішувати їх. команда. Педагоги повинні виконувати основну мету педагогічної діяльності – забезпечення умов для якісного навчання учнів відповідно до їх індивідуальних нахилів, можливостей, здібностей і потреб, забезпечення професійної орієнтації учнів на майбутню діяльність.

Встановлено, що необхідно більше уваги приділяти залученню здобувачів освіти до різноманітних форм і методів навчальної діяльності в урочний та позаурочний час, використанню на заняттях наочних посібників та елементів інноваційних технологій, залученню здібних до навчання. учнів у дослідницькій діяльності, оскільки це розширює їхні пізнавальні та творчі комунікативні можливості. (Гула, 2022, 134).

Використання активних форм навчання при викладанні профільних і педагогічних дисциплін зумовлене низкою причин: здобувачі освіти мають не лише отримати певні знання, а й уміти застосувати їх у певній практичній ситуації. Значно активізують навчальний процес такі форми навчального процесу, як «ділові ігри», «круглі столи», «кейс-метод», «фасилітація», «розповідь», «письмо». Вони сприяють активній взаємодії студентів і викладачів. Для вдосконалення та інтенсифікації навчально-виховного процесу у вищій школі велике значення має знання та врахування тих особливостей університетської освіти, які зумовлюють необхідність перебудови студентами стереотипів виховної роботи, що склалися у школі, та озброєння їх новими. уміння та навички навчально-пізнавальної діяльності (Гурч5,20).

Активне навчання — це така організація навчального процесу, яка спрямована на всебічну активізацію навчально-пізнавальної діяльності учнів шляхом широкого, бажано комплексного використання як педагогічних (дидактичних), так і організаційно-управлінських засобів (Дичковська, 2004, 17). При виборі методів навчання викладач враховує час, відведений на вивчення теми, а також значимість навчального матеріалу для подальшої професійної чи навчальної діяльності студента. Технологія активного навчання передбачає використання активних методів навчання (метод проектів, моделювання професійних ситуацій, тренінги, рольові та ділові ігри, круглі столи тощо), орієнтованих на особистість студента, його активну участь у саморозвитку та отриманні результатів. якісні та професійні знання та вміння, творче вирішення конкретних завдань.

Розглянемо деякі прийоми активізації навчального процесу відповідно до сучасних тенденцій. «Скрайбінг» — процес візуалізації інформації в реальному часі. Головне завдання цієї методики – донести інформацію в максимально зрозумілому і привабливому для учня форматі. Тому для створення яскравого малюнка використовуються різні види зображень - малюнки, значки, символи, окремі ключові слова (написи, гасла), діаграми, діаграми. Дивлячись на візуалізацію писаря, слухач повинен хоча б у загальних рисах відтворити в пам'яті почуту історію.

Сторітеллінг — це маркетингова техніка, яка використовує потужність медіа для ефективною передачі інформації за допомогою історій і прикладів. Навчальний матеріал, поданий у формі цікавої, захоплюючої розповіді, сприяє розвитку особистісних якостей, демонструє неповторну уяву кожного здобувача освіти, дає можливість для активності та творчості. Сучасні педагоги та психологи в усьому світі цікавляться сторітеллінгом, оскільки пояснення матеріалу у формі сторітелінгу розвиває уяву, логіку учнів та підвищує рівень культурної вихованості. Сторітелінг можна застосовувати будь-де та будь-коли. Саме завдяки обміну історіями та побудові емоційних зв'язків викладачі та студенти створюють належні та якісні стосунки.

Таким чином, активні методи навчання дозволяють:

- розвивати мислення студентів;

- сприяють їх залученню до вирішення проблем, максимально наближених до реальних виробничих ситуацій;
- розширюють та поглиблюють фахові знання, розвивають практичні навички та вміння;
- сприяють активізації навчального процесу, спонукають студентів творчої участі в ньому та забезпечують розвиток і саморозвиток їх особистості;
- сприяють розвитку вміння рефлексувати, що допомагає студентам знайти індивідуальний стиль професійної діяльності, прогнозувати й аналізувати результати своєї діяльності, підвищує рівень самоорганізації.

Слід зазначити, що під час уроку з використанням активних методів навчання вчитель потребує значно більшої самовіддачі та творчості, ніж коли він проходить пасивно, у формі переказу прочитаного чи давно відомих істин. Форми участі вчителя в учнівських дискусіях можуть бути найрізноманітнішими, але ні в якому разі не нав'язуванням своєї думки. Найкраще це досягається шляхом тонкого управління ходом дискусії, шляхом постановки проблемних питань, які вимагають продуктивного мислення та пошуку істини. Це, як показує практика, можливо, коли вчитель висловлює свою точку зору лише для того, щоб зробити висновки з учнівських висловлювань і аргументовано спростувати хибні судження.

Підсумовуючи вищесказане, можна зазначити, що успішність навчання визначається ставленням учнів до самого навчання, їх прагненням до знань, усвідомленням і самостійним оволодінням знаннями, уміннями, їхньою пізнавальною діяльністю. Активні методи навчання, на нашу думку, при творчому застосуванні перетворюють навчальний процес на творчо-дослідницьку діяльність, що позитивно впливає на його ефективність та спонукає до пошуку різноманітних прийомів та інноваційних підходів до здобуття знань.

Необхідність активного навчання зумовлена тим, що за допомогою його форм і методів можна досить ефективно вирішувати низку дидактичних завдань, які важко розв'язати в традиційних умовах навчання. Завданнями навчання в сучасних умовах є не лише оволодіння знаннями, уміннями та навичками за обраною спеціальністю, а й підготовка студентів до самоосвіти, розвиток у них інтересу до навчання та формування пізнавальних потреб (Литвинчук, 2022, 55). Активні методи навчання дозволяють досягти поставлених цілей і сприяють особистому та професійному зростанню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гула Л. В. Студентоцентризм як один з механізмів підвищення якості вищої освіти / Л. В. Гула // Модернізація та наукові дослідження: парадигма інноваційного розвитку суспільства і технологій : матеріали III міжнар. конф. м. Київ, 24–25 січня 2020 р – 2020. – С. 3-5.
2. Гула Л. В. Методи активізації навчання у ЗВО: сучасні тренди // Інноваційна педагогіка. 2022. Вип. 54, Т. 1. С.133-136.
3. Гурч Л. М. Впровадження інноваційних педагогічних технологій: вимоги сучасності / Л.М. Гурч // Проб. і персп. розв. фін. системи України. 2003. Вип. 9. С. 151–153.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: [навч. посіб.]/ І.М. Дичківська Київ: Академвидав, 2004. 320 с.
5. Літвінчук С. Б., Гула Л. В. Сучасні підходи до навчання майбутніх економістів засобами комп'ютерних технологій. *Modern Economics*. 2022. № 33(2022). С. 50-57.